

Til Kunnskapsdepartementet

Oslo

Vår ref: 2015/415

Vår dato:

28.05.2015

Deres ref:

Deres dato:

Innspill til stortingsmeldingen om livslang læring

Nasjonalt fagskoleråd vil gjerne gi innspill om følgende temaer:

- Dagpenger og utdanning
- System for godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning
- Tilskudd til utvikling av fleksibel fagskoleutdanning

Dagpenger og utdanning

Fagskoleutdanning er viktig i et livslangt læringsperspektiv fordi den tilfører ny og oppgradert kompetanse og bidrar dermed til å styrke tilknytningen til arbeidslivet.

Mange fagskolestudenter er deltidsstudenter. De kombinerer studier med 80-100 % jobb. Mange jobber i bransjer der det kan forekomme sesongpermitteringer. For å ha rett på dagpenger ved eventuell permittering må de slutte på utdanningen. Studentene er gjerne i et 4-årig løp, mens permitteringsperioden kan være av et par måneders varighet. Dette kan medføre at en student taper ett studieår på grunn av regelverket om dagpenger. Mange studenter betaler skolepenger for sine fagskoleutdanninger, og det blir særlig urimelig å måtte avbryte en utdanning som kan styrke tilknytningen, eventuelt tilbakegangen til arbeidslivet.

Flere kilder konkluderer med at regelverket tolkes ulikt og fører til ulik behandling av individer på dagpenger.¹ Nasjonalt fagskoleråd har i sitt arbeid derfor rettet oppmerksomhet mot vilkårene for utdanning under arbeidsledighet. I den sammenheng vil rådet peke på unntaksbestemmelsen fra paragraf 4-6 i Folketrygdloven der det åpnes for å kunne gjennomføre utdanning på visse vilkår og innenfor en ramme på tre måneder.

Nasjonalt fagskoleråd mener hovedregelen må være at en studerende kan fortsette, og fullføre en påbegynt utdanning når denne har vært kombinert med et arbeidsforhold. Når studiet ikke

¹ Marianne Dæhlen, Kirsten Danielsen, Åse Strandbu, Ørnulf Seipel; Voksne i grunnskole og videregående opplæring; Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring; NOVA Rapport 7/2013

Trond Buland og Brita Bungum, i samarbeid med Christin Tønseth og Ida Holth Mathiesen; Tid for samarbeid? Sluttrapport fra Evaluering av implementering av sentral samarbeidsavtale AID – KS; SINTEF Teknologi og samfunn; Februar 2010

har vært til ulempe for arbeidsforholdet, må man kunne anta at det heller ikke vil legge vesentlige begrensninger på kapasiteten til arbeidssøking.

For å styrke muligheten for arbeid mener Nasjonalt fagskoleråd videre at det bør åpnes for å ta opp deler av en utdanning fra videregående opplæring og fagskolenivå for enkeltfag og emner som mangler eller bidrar til kvalifisering for nytt arbeid. Med tanke på de mange unge som har gjennomført videregående opplæring med stryk i noen fag, tenker rådet at det å kunne ta opp disse fagene for å oppnå fag/svennebrev eller studiekompetanse, bør være fornuftig. Dette samme gjelder for fagskolenivået.

Når praksis er obligatorisk i studiet, må det legges til rette for at praksisen kan opprettholdes under ledighet og med dagpenger, slik at studenten kvalifiserer til å kunne ta eksamen. Mange fagskolestudier har obligatorisk praksis som forutsetning for å kunne framstille seg til eksamen og oppnå vitnemål.

System for godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning

Det finnes ingen system i Norge i dag for å godkjenne utenlandsk fagskoleutdanning, tilsvarende som for utenlandsk høyere utdanning. Ifølge NOKUT anbefaler man å oversette vitnemål og arbeidsattester til engelsk og la det være opp til eventuell arbeidsgiver å vurdere kompetansen. Begrensingen vil være at innehaveren av disse papirene da er avhengig kun av den enkelte arbeidsgivers vurdering, mens arbeidsgiveren på sin side ikke har et system for kvalitetssikring å støtte seg til.

Nasjonalt fagskoleråd mener at det haster med å få på plass et system for godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning. Innvanderne har kompetanse som arbeidslivet trenger. Ikke minst er det et viktig virkemiddel for god integrering.

Tilskudd til utvikling av fleksibel fagskoleutdanning

Et solid tilbud av etter- og videreutdanning er en grunnpilar i kompetansepolitikken. En viktig arena for både grunnutdanning og etter- og videreutdanning er fagskoleutdanning. Fagskolen bidrar til å sikre at arbeidstakerne har den kompetansen arbeidslivet og de selv har behov for i jobben. Studietilbudene er dels stedbasert, dels nettbasert. Fleksible studietilbud er viktig for at flest mulig skal ha tilgang til utdanning når de trenger eller ønsker det.

Fleksibilisering av utdanningene øker generelt og ved enkelte fagskoler er dette hovedstrategien.² Det er imidlertid stor ulikhet mellom både skoler og utdanninger når det gjelder tilgang til nettilbud.³ En forklaring kan være at store innslag av praksis og forsøk i enkelte studier gjør det nødvendig med fysiske samlinger. En annen forklaring er mangel på finansieringsordninger.

Det er dyrt å utvikle nettsøttet utdanning. Fylkeskommunen har utviklingsmidler, men prioriterer de videregående skolene⁴. Norgesuniversitetet forvalter midler til utvikling av nettilbud innen UH-sektoren. Det finnes ingen offentlig støtteordning tilsvarende

² Ellen Brandt, Taran Thune og Odd Bjørn Ure: Tilbud og etterspørsel etter etter- og videreutdanning i Norge; NIFU Step/Fafo, 2009

³http://www.fagskoleopptak.no/modules/module_123/proxy.asp?D=2&C=2014&I=6936&mid=2472&sid=2483&pid=2472

⁴ Ellen Brandt, Taran Thune og Odd Bjørn Ure: Tilbud og etterspørsel etter etter- og videreutdanning i Norge; NIFU Step/Fafo, 2009

Norgesuniversitetet for utvikling av fleksibel fagskoleutdanning. Fleksible- og deltidsstudier ved fagskolene blir i hovedsak utviklet på etterspørsel fra arbeidslivet.

Mange voksne arbeidstakere tar, eller ønsker å ta fagskoleutdanning som deltidsstudium ved siden av jobb. Norge ønsker å opprettholde levedyktige distrikter. I en tid med hyppige omstillinger i arbeidslivet må arbeidstakere både i små og større samfunn tilegne seg ny kompetanse. Ulike muligheter for nettstudier kan resultere i at mange opplever det umulig å få oppgradert kompetansen sin, eller videreutdanne seg, fordi de har forpliktelser som ikke er forenlige med å ta et stedbasert fulltidsstudium eller flytte til et annet sted for å få utdanning.

Nasjonalt fagskoleråd mener at etablering av en tilskuddsordning for utvikling av fleksibel fagskoleutdanning kan bidra til økte muligheter og motivasjon for livslang læring på alle utdanningsnivåer – og til en mer omstillbar arbeidsstyrke. Norgesuniversitetet bør få i oppgave å forvalte en tilskuddsordning for utvikling av fleksibel fagskoleutdanning, tilsvarende den for høyere utdanning.

Med vennlig hilsen

Kjersti Grindal

leder Nasjonalt fagskoleråd

Aud Larsen

nestleder Nasjonalt fagskoleråd